

The V4 Humanities Education for the Climate. Diagnoses – Best Practices – Recommendations [HEC]

Autorka: **Aleksandra Weszka**

Filologia polska

Uniwersytet Śląski w Katowicach

SCENARIUSZ LEKCJI JĘZYKA POLSKIEGO

Czy każdy z nas jest Hiobem? Rozważania na temat *Księgi Hioba* i cierpienia niezawinionego w kontekście pandemii COVID-19¹

Jednostka lekcyjna: jedna

Korelacja z innymi przedmiotami: etyka, biologia

Klasa: I

Cele lekcji:

Poznawcze:

uczeń:

- poznaje treść *Księgi Hioba*;
- poznaje terminy: *hiobowa wieść*, *cierpienie niezawinione*;
- poznaje uniwersalność treści płynącej z *Księgi Hioba*;
- poznaje twórczość naukową dotyczącą pandemii COVID-19;

Kształcące

uczeń:

- wyrabia sprawność krytycznego czytania tekstu literackiego;
- zestawia historię Hioba z pandemią COVID-19;
- potrafi wskazać elementy w tekście charakteryzujące danych bohaterów;
- potrafi zdefiniować pojęcia *cierpienia niezawinionego* i *hiobowych wieści* na podstawie przeczytanego tekstu;
- potrafi korzystać ze słownika frazeologicznego;
- potrafi uargumentować swoje odpowiedzi korzystając z informacji zawartych w tekście;

¹ Scenariusz powstał pod opieką dr Magdaleny Ochwat.

The V4 Humanities Education for the Climate. Diagnoses – Best Practices – Recommendations [HEC]

- rozumie uniwersalność historii Hioba i potrafi ją odnieść do współczesności;

Wychowawcze:

uczeń:

- uświadamia sobie winę ludzi w kontekście pandemii COVID-19;
- dostrzega problem cierpienia niezawinionego;
- przekonuje się jak ważne jest czytanie w życiu człowieka;
- doskonali umiejętność pracy w grupie;

Metody i formy pracy:

- praca w grupach;
- praca indywidualna;
- dyskusja;
- burza mózgów;
- metoda wykładu (fragment);

Środki i pomoce dydaktyczne:

- fragmenty *Księgi Hioba*;
- fragment artykułu Piotra Skubały *Pandemia: nasza bardzo wielka wina, z Jutro jest teraz*, pod redakcją Pawła Goźlińskiego;
- podzielone fragmenty *Księgi Hioba*, wydrukowane na karkach A4;
- tablica;

Czas: 45 minut

Pytania kluczowe:

- czy Hiob był niewinny?;
- czy ludzie winni są pandemii COVID-19?;

Literatura:

- *Księga Hioba*;
- *Pandemia: nasza bardzo wielka wina* Piotr Skubała;

Faza przygotowawcza: nauczyciel sprawdza obecność i wprowadza tematykę lekcji.

*The project is co-financed by the Governments of Czechia, Hungary, Poland and Slovakia through Visegrad Grants from International Visegrad Fund. The mission of the fund is to advance ideas for sustainable regional cooperation in Central Europe
This project was made possible through Strategic Grant No. 22020071 from the International Visegrad Fund.*

The V4 Humanities Education for the Climate. Diagnoses – Best Practices – Recommendations [HEC]

Faza realizacyjna:

- Nauczyciel pyta uczniów: skąd bierze się zło? Rozpoczyna dyskusję. Zapisuje na tablicy odpowiedzi. Uczniowie dochodzą do wniosku, że nie ma na to pytanie jednoznacznej odpowiedzi.
- Nauczyciel rozpoczyna lekcję od wprowadzenia: np. są w życiu sytuacje, kiedy ktoś na przykład bardzo się spieszy, wsiada za kierownicę pod wpływem alkoholu i powoduje wypadek. Doświadcza konsekwencji swoich czynów: doznał strat materialnych, różnego rodzaju urazów fizycznych i psychicznych. Bardzo go to boli, sam jest winni tej sytuacji – mógł przecież nie prowadzić samochodu pod wpływem alkoholu. Są jednak w życiu sytuacje kiedy nie mamy wpływu na to, że spotka nas coś złego. Czasem można siedzieć sobie spokojnie na kanapie i nagle huragan potrafi strącić dach z naszego domu, trzęsienie ziemi pozbawić życia naszych najbliższych, lub dostać wiadomość o rozwijającym się w naszym ciele nowotworze. Cierpienie, którego doświadczamy w tych sytuacjach pojawiło się nie z naszej winy.
- Który z tych dwóch rodzajów bólu wydaje Ci się trudniejszy do zniesienia? Czy sytuację tytułowego Hioba można by porównać z tą kiedy różnego rodzaju kataklizmy wpływają na nasze życie, bez naszego wyboru/ bez naszej winy?
- Nauczyciel podaje temat lekcji (jednak tylko jego pierwszy człon: Czy każdy z nas jest Hiobem? Rozważania na temat *Księgi Hioba* i cierpienia niezawinionego).
- Nauczyciel w krótkim wykładzie opowiada uczniom o *Księdze Hioba*.

Przykład:

Księga Hioba to najdawniejszy starotestamentowy dramat. Ma charakter filozoficzno – poetycki. Został napisany przez autora anonimowego lub kilku autorów. Jego datę powstania możemy szacować między V a III w. p.n.e. Autor *Księgi Hioba* najprawdopodobniej był Izraelitą głęboko zakorzenionym w kulturze biblijnej. Tytułowy bohater – Hiob, mógł być postacią historyczną a Ziemia Uz, w której mieszkał, to tereny dzisiejszego Izraela, Egiptu i Arabii Saudyjskiej. *Księga Hioba* podzielona jest na trzy części: prolog i epilog pisanych prozą oraz część środkowa w formie poetyckiego dialogu, (podzielonego na sześć fragmentów). Badacze *Biblii* przypuszczają, że rozmowa przyjaciół (zawarta w *Księdze Hioba*) dotycząca sensu cierpienia stanowi późniejszy dodatek. Hiob jest przedstawiany jako symbol człowieka niewinnie cierpiącego (w tym aspekcie stanowi zapowiedź przyjścia postaci Chrystusa). Do

*The project is co-financed by the Governments of Czechia, Hungary, Poland and Slovakia through Visegrad Grants from International Visegrad Fund. The mission of the fund is to advance ideas for sustainable regional cooperation in Central Europe
This project was made possible through Strategic Grant No. 22020071 from the International Visegrad Fund.*

The V4 Humanities Education for the Climate. Diagnoses – Best Practices – Recommendations [HEC]

literatury i kultury przeszło określenie *hiobowa wieść* oraz *cierpienie niezawinione*².

- Odczytanie fragmentów *Księgi Hioba* na głos – nauczyciel wyznacza chętnych uczniów (załącznik 1).
- Uczniowie zostają podzieleni na trzy grupy. Każda z nich ma za zadanie opisać postawy wobec cierpienia i scharakteryzować dane postacie:

1. Grupa – Hiob; polecenie: Scharakteryzuj postać Hioba i opisz jego postawę wobec cierpienia, które go spotyka. W razie wątpliwości skorzystaj z pytań pomocniczych (kim był Hiob?; Dlaczego Hiob na początku był szczęśliwy i bogaty?; Czego doświadcza Hiob?; W jaki sposób zachowuje się Hiob po zsyłanych na niego cierpieniach?; Jaki stosunek ma Hiob do zachowań jego przyjaciół i żony?; Co ostatecznie spotyka Hioba?; Jaki stosunek miał Hiob do Boga na początku historii a jaki później? Czy stosunek ten się zmieniał?; Na czym polega nietypowość reakcji Hioba?; W jaki sposób wypowiada się Hiob?; Dlaczego Bóg wynagrodził Hioba?)

2. Grupa – Przyjaciele i żona; polecenie: Scharakteryzuj postacie przyjaciół Hioba i jego żony oraz opisz ich postawę wobec cierpienia, które spotyka Hioba. W razie wątpliwości skorzystaj z pytań pomocniczych (co mówią przyjaciele do Hioba, kiedy dotyka go nieszczęście?; Dlaczego przyjaciele Hioba sugerują możliwą winę bohatera (lub jego poprzedników)?; Jak zachowują się przyjaciele Hioba?; Co mówi żona Hioba?; Czy przyjaciele Hioba i jego żona są dla niego wsparciem?; W jaki sposób zostali oni scharakteryzowani?; Czy są to postacie negatywne czy pozytywne (a być może nie da się ich jednoznacznie określić?);)

3. Grupa – Bóg i Szatan; polecenie: Scharakteryzuj postacie Boga i Szatana oraz opisz ich stosunek oraz postawę wobec cierpienia zsyłanego na Hioba i jego rodzinę. W razie wątpliwości skorzystaj z pytań pomocniczych (co kierowało Szatanem, gdy postanowił doświadczyć Hioba?; Bóg mówi szatanowi: „nakłoniłeś [mnie] do zrujnowania go”. Powiedz, kto jest sprawcą kłopotów Hioba?; Dlaczego Bóg wynagrodził Hioba?; Kto zsyłał nieszczęścia na Hioba i dlaczego?; Dlaczego Bóg zgodził się aby Hiob

² Wypowiedź częściowo przeniesiona ze scenariusza lekcji *Mądrość i Hiob, czyli Bóg oskarżony. Analiza Księgi Hioba*, Scholaris – portal wiedzy dla nauczycieli, <https://scholaris.pl/zasob/51261>, załącznik w PDF: https://static.scholaris.pl/resource-files/224/madroszc_i_hiob_czyli_bog_51261.pdf, (data dostępu: 28.05.2021).

The V4 Humanities Education for the Climate. Diagnoses – Best Practices – Recommendations [HEC]

cierpień?; Jak opisywany jest Bóg?; Jak Hiob mówi o Bogu?; Czy Bóg jest miłosierny?; Dlaczego Szatan wpadł na pomysł doświadczenia Hioba?; W jaki sposób przedstawiony jest Szatan?; Czy Szatan wychodzi zwycięsko?; Czy Szatan osiąga swój cel?; W jaki sposób jest przedstawiona relacja Hioba z Bogiem?; W jaki sposób przedstawiona jest relacja Szatana z Bogiem?;

- Reprezentanci grup odczytują swoje odpowiedzi. Nauczyciel komentuje je i w przypadku błędów lub braków w opisie – koryguje je.

Następnie Nauczyciel zadaje poszczególne pytania:

- Na podstawie przeczytanego fragmentu, spróbuj zdefiniować frazeologizm *hiobowa wieść*.
- Jak wytłumaczyłbyś (na podstawie historii Hioba) sformułowanie *cierpienie niezawinione*?
- Uczniowie podają swoje odpowiedzi. Nauczyciel komentuje je i w przypadku braku odpowiedzi lub odpowiedzi błędnej koryguje uczniów. Uczniowie odczytują ze Słownika frazeologicznego definicję *hiobowej wieści*.
- Nauczyciel nawiązuje do pandemii COVID-19 w kontekście do *Księgi Hioba* (*hiobowa wieść* – odczytuje informację: Koronawirus w Polsce! Miejcie się na baczności, pierwszy zarażony trafił do szpitala). Nauczyciel dopisuje drugą część tematu na tablicy: ...w kontekście pandemii COVID-19. Uczniowie zostają podzieleni na sześć grup, każda otrzymuje jeden fragment wydrukowany na kartce (załącznik 2). Każdy z fragmentów odpowiada kolejno: opisie strat jakich doznał Hiob, reakcji Hioba i jego postępowania po stratach, zesłaniu na niego trądu, opisu zachowania przyjaciół Hioba, wątpliwościom dotyczącym niewinności Hioba, oraz obwinianiu Boga. Zadaniem uczniów jest reinterpretacja przedstawionych fragmentów i przeniesienie ich znaczenia na dzisiejsze czasy (pandemii).

Przykładowa wypowiedź: fragment I – *Hiob doznał ogromnego cierpienia już na samym początku. Stracił cały swój dobytek a dodatkowo jego bliscy zostali pozbawieni życia. Podobne sytuacje możemy zaobserwować w trakcie pandemii. Wiele ludzi traci całe swoje majątki, zapożyczają się. Ich biznesy stoją w miejscu, nie mogą otworzyć swojej siłowni, restauracji, hotelu. Ostatecznie wiele ludzi musiało ogłosić upadłość swoich firm. Osoby zatrudniane często musiały opuścić swoje stanowisko pracy przez wzgląd na sytuację w domu, na świecie, lub też po prostu zostały zwolnione. Dodatkowo wielu z nas traci swoich bliskich w walce z koronawirusem. Dostrzegamy podobieństwo porównując historię Hioba*

*The project is co-financed by the Governments of Czechia, Hungary, Poland and Slovakia through Visegrad Grants from International Visegrad Fund. The mission of the fund is to advance ideas for sustainable regional cooperation in Central Europe
This project was made possible through Strategic Grant No. 22020071 from the International Visegrad Fund.*

The V4 Humanities Education for the Climate. Diagnoses – Best Practices – Recommendations [HEC]

ze współczesną sytuacją na świecie.

Dzięki temu ćwiczeniu uczniowie powinni uświadomić sobie uniwersalność treści płynącej z *Księgi Hioba*. Dodatkowym elementem jest zrozumienie tego, co dzieje się współcześnie podczas pandemii. Nauczyciel przypomina uczniom definicję *cierpienia niezawinionego* i odwołuje się do historii Hioba. Pyta:

- Jak wygląda sytuacja współcześnie, podczas pandemii?
- Czy doświadczamy cierpieniem niezawinionym?
- Czy jesteśmy bez winy wobec pojawienia się pandemii COVID-19?

Faza końcowa:

Zadanie domowe:

Nauczyciel rozdaje uczniom kartki, na których znajduje się artykuł Piotra Skubały *Pandemia nasza bardzo wielka wina* (załącznik 3). Nauczyciel prosi uczniów o ich interpretację. Pytania pomocnicze:

- Co przedstawia artykuł?
- Jakie stanowisko przyjmuje badacz względem COVID-19? Gdzie przedstawione jest to w tekście?
- Od czego rozpoczyna swój tekst?
- Do jakich wniosków dochodzi?
- Co sprawia, że pojawiają się nowe wirusy?

The project is co-financed by the Governments of Czechia, Hungary, Poland and Slovakia through Visegrad Grants from International Visegrad Fund. The mission of the fund is to advance ideas for sustainable regional cooperation in Central Europe. This project was made possible through Strategic Grant No. 22020071 from the International Visegrad Fund.

